

F O A E

pentru

MINTE, INIMA ȘI LITERATURA.

Nro 3.

GRAMEZZ 16. IULIE.

1838.

CANTAREA

la depunerea juramentului homagialu din partea
Clerului Greco - Catholicu al Ardealului, in
2. Iulie, Blasiu, 1838.

1.

Dómne, cauta cu 'ndurare
Din lacasiului teu celu sántu
Spreal nostu Domnu inaltu si mare,
Si prin elu spre acestu pamentu.
Apara pre elu, cà tare
Mân'a ta l'au inaltiatu,
Sii dà bine cuventare; —
Lui Ferdinandu Imperatu!

2.

Casei Lui cei stralucite
Tóta darea buna dà; —
Si prea lui carârî trimite,
Dómne, toti ângerii tei.
Fà lumin'a cea ceresca
Dreptulu celu adevveratu.
Cà 'ntr'a Lui pieptu, se 'nfloresca
Intru noi, in veci, curatu!

3.

Fruntea Lui cea 'mperatesca
Cu finicu, de 'vingatoriu,
Luminosu se stralucesca,
Cà al pàcii scutitoriu.
Ear' in tempuri de batae,
Ca o sté susu asidiatu,
Mangaindu, fàlu, se resae
Globului inviforatu!

4.

Pace dà, si 'ndestulire
Suptu toeagulu Lui celu blându.
Prca popóreloru iubire
Thronulu Lui sté nemiscându,—
Si acésta invoire,
Ca un nodu nedeslegatu.
Sei strigàmu c'o glasuire:
„Custe al nostu bunu Imperatu!“

РИЦЬ А ШИ ЧИГТВА.

(S P M A P E.)

„ІВІТЕ ФІСАЕ!“ ЗІСЪ ТАЗАСЪ ЖНТРИ-
СТАТ, „ДЕСКОПЕРЕЦІ ЖНАІНТЕА МЕА

СЪПЗРАРЕА ЧЕ'ЦІ СФЪШІЕ ІНІМА ТА!
 АСКЪНДЕО ЖН ПІЕПТЪА МІЕЪ СКЪМ-
 ПЕ ВДВАРА; АЧЕСТА ЕСТЕ ПІЕПТЪА
 ТАТЪАЛІ ТЪЪ. ВДВАРА СЪ АРЪНКЪ ЖН
 БРАЦЕЛЕ ЛЪІ ШІ ТЪКЪ. „РЪМ ПЕ ТЪВЕРЕА
 АЧЕСТА ФІЪА МЕЪ! МАІ РЪЪ НЪМ'АІ
 ПЪТЕА НЪКЪЖІ ОРІ ЧЕ МІАІ СПЪНЕ,
 ДЕ КЪТ КЪ ТАЧІ ЖНТР'АЧЕСТ КІП. —
 Н' АІ ТЪ ВРЕО МЖНГЪЕРЕ ПЕНТРЪ ТА-
 ТЪА ТЪЪ? ЪН РЪЪ ДЕ ЛАКРЪМІ НЪПЪДІРЪ
 ДІН ОКІІ ЛЪІ ВДВАРА. ЪА КАДЕ ЛА ПІЧОА-
 РЕЛЕ ТАТЪАЛІ СЪЪ НЕПЪТЖНД ЗІЧЕ ДЕКЪТ
 АЧЕСТЕ КЪВІНТЕ: ТАТЪ, ІЪВІТЕ СКЪМ ПЕ
 АА МІЕЪ ТАТЪ! АН ОКІІ ТАТЪСЪЪ ЖНКЪ
 ІСВОРЪСК ЛАКРЪМІ. СКО АЛЪТЕ ПРЪНКЪА
 МІЕЪ! ДОАР ПЕ КЪНОЩІНЦА ТА ЗАЧЕ
 О ФАПЪА РЕА? ВДВАРА ЖНТІНСЪ МЖНА КЪ-
 ТРЪ ДЖНСЪА СЪСПІНЖНД. „НЪ ВДВАРА, ТЪ
 НЪ ЕЩІ ЖН СТАРЕ СЪ ФАЧІ ВРЕЪН РЪЪ. ЪЪ
 ВЪЪ КЪМ ТЕ АСЪПРЕЩЕ ПЕ ТІНЕ МІНЪТЪА
 ЧАЕСТА, ШІ КЖНД ВЕІ ФІ МАІ ОДІХНІТ, АДЪЦІ
 АМІНТЕ КЪ АІ ЪН ТАТЪ.“

ЪН СЛЪЖІТОРІЪ ІНТРЪ ЖН ЛЪЪНТРЪ СПЪ-
 ІНД, КЪМ КЪА КАЛЪА ЧЕА ДЕ АРАБІА Е ЖНШЪ-
 ЛАТ. „ФЪМІ АЧЕАСТЪА ПЛЪЧЕРЕ ВДВАРА ЖНКА-
 ЛЕКЪ АЧЕСТ КАЛ; ЕЪ Л'АМ КЪМ ПЪРАТ ПЕНТРЪ
 ТІНЕ, ПЪРЖНДЪМІСЪ ЖНТР'О ВРЕМЕ КЪ АІ АВЕА
 ДЕСФЪТАРЕ ЖН КЪЛЪРІТ.“ ПІЛІН ДЕ СЪПЗРАРЕ
 ЧЕ ШІО ЖНЪДЪШЕА, СЪ ДЕПАРЪА БЪНЪА ТАТЪ,
 АРЪТЖНД О АІНІЦІРЕ ДІН ЛЪЪНТРЪ МЕЩЕШЪ-
 ЦІТЪ. ВДВАРА КА СЪ ФАКЪ ДЕСТЪА ЛА ПО-
 ФТА ЧЕАЛІ МАІ БЪН ТАТЪ, ЖНКАЛЕКЪ КАЛЪА
 АЧЕА СЪМЕЦ, КЪ О ТЪРЪВЪРАРЕ А ІНІМІІ, ДЕ
 КАРЕ ЕА НЪ МАІ СІМЦІСЪ, СЛОБОЗІНДЪА ПЕ
 ЪЛІЦІЛЕ ЧЕЛЕ АЪРМОАСЪ А МАНШЕСТЕРЪАЛІ ПЕ
 ЪНДЕ ВРЕА ЕА СЪ АПЪЧЕ.

НЪ СЪ ДЕПЪРТАСЪ МЪАТ, КЖНД ДЕОДАТЪ
 ЪНА ДІНТРЕ МАШІНЕЛЕ ЧЕЛЕ МАІ МАРІ ДЕ ТОРЕ,
 ПРІН СГОМОТЪА ЧЕ'А ПРІЧІНЪЕА РОАТЕЛЕ ЕІ,
 ФЪКЪ СЪ СФОРЪІАСЪ ШІ СЪ СЪ СПЪРІЕ КА-

ЛЪА. КЪЛЪРЕЦЪА КЪФЪНДАТ ЖНТР'АЛТЕ ГЖН-
 ДЪРІ НЕЦІНЖНДЪА ВІНЕ ЖН ФРЪЪ, АРЪНКЪ ДІН
 ПІЧОАРЕ ШІ ДІН КАП ЖНТР'АЧЕЕАШ КЛІНІТЪ,
 ШІ МАІ НАІНТЕ ДЕ АШІ ВЕНІ ВЪВАРА ЖН ОРІ,
 ЕА Е АРЪНКЪАТ ДІН ШЕА, ШІ СПЖНЪРЖНД
 КЪ ЪН ПІЧОР ЖН СКАРЪ, ЕРА ТРАС ДЕ АЧЕСТ
 КАЛ СПЪРІАТ — ПРАДА МОРЦІІ.

ДЕ ОДАТЪ СЪ ОПРЕЩЕ КАЛЪА ЖН ЛОК, ДЕ
 ФРЪА ЛЪІ СЪ ЦІНЕ О ФЕТІЦЪ, КАРЕ, ДЕ ШІ
 ЕРА АРЪНКЪАТЪА ЛА ПЪМЖНТ, ТОТЪШ КЪРЕ-
 ЛЕЛЕ АПЪКАТЕ ОДАТЪ АМЖНЪ НЪ ЛЕ СЛОБОА-
 ДЕ — ШІ ВДВАРА АФАРЪ ДЕ О РЪНІРЕ МАІ
 ЪШОАРЪ ЕСТЕ СКЪПАТ. О МЪЛЦІМЕ ДЕ ОА-
 МЕНІ СЪ АДЪНАРЪ ЖМПРЕЖЪРЪА ЛЪІ ШІ А ФЕ-
 ТІЦІІ. ПЕ ДЖНСЪ ЖА СКЪЛАРЪ, ФЕТІЦА ЖНКЪ
 С'АЪ РІДІКАТ. ВДВАРА ПРІВЕЩЕ КЪ О КЪЪТЪ-
 ТЪРЪА ДЕ МЪЛЦЪМІТЪА ЛА ЕА, ШІ — ЧЕ СПАІ-
 МЪ ЖМЕЪКЪРЪТЪОАРЕ! — ЖНШАЛЪ'А ОКІІ? ФА-
 ЧЕ'ШІ БОЛНАВА ФАНТАЗІЕ ЖОК КЪ ДЖНСЪА?
 КЖНТЪА РЕАЦА ДІН ГРЪА ДІНЪ. ШІ ДЖНСА
 Е ЪІМІТЪА ШІ АМЖНДОІ СТАЪ ЖНМЪРМЪРІЦІІ
 ДЕ СПАІМЪ ШІ МІРАРЕ, АЕІА ПЪТЖНД КРЕДЕ
 ОКІЛОР СЪІ. ЗІДІРЕ ЖНЦЕРЕАСЪКЪ!“ СТРІГЪ
 ВДВАРА. ДЪМІТАЛЕ СЖНТ ЕЪ ААТОРІЪ ВІАЦА
 МЕА! АТЪНЧІ ФРЪМОАСА ВРЕА СЪ СЪ ДЕПАРЪА
 ТЪКЖНД, КЪПРІНСЪА ДЕ СФІАЛЪА ПЕНТРЪ ЧЕІ КА-
 РІІ КЪСКА ГЪРІЛЕ ПРІНПРЕЖЪР, ААР ВДВАРА
 О АПЪКЪА ДЕ МЖНЪ. „ЪЪ НЪ ТЕ ПОЧЪ АЪСА —
 НЪМЕЛЕ ДЪМІТАЛЕ МЖНТЪІТОАРЕА ВІЕЦІІ МЕЛЕ!
 „ЧЕ'ЦІ ПЪАТЕ ФОЛОСІ АЧЕСТА ДО-
 МНЪА МІЕЪ?“ — „ТОАТЕ, ТОАТЕ СКЪМПА
 МЕА! МЪЛЦЪМІТА МЕА.“ „ЪЪ Н'АМ ТРЕБЪІНЦЪ
 НІЧІ ДЕ О РЪСПЛЪТІРЕ.“ — „НЪ НЪ; — АЪ-
 КАШЪА ШІ НЪМЕЛЕ ДЪМІТАЛЕ.“ „ДАЪРА,
 ШІ КАСА ЧЕЕА КОЛО ЖН КОРН.“ КЪ А-
 ЧЕАСТА ДЖНСА СЪ ДЕПЪРЪА. БЪКЪРІА ЛЪІ ЕРА
 НЕСПЪСЪ. ЪНЪА ДІН ЧЕІ КАРЕ'А КЪНОЦЕА ЖА
 ДЪСЪ АКАСЪ ФЪРЪА СЪ ЦІЕ ДЕ СІНЕ.

ТАТЪА СЪЪ ПРІІМІСЪ АНЦІІНЦАРЕ ДЕ
 НЕНОРОЧІРЕА ЛЪІ. КЪ ТОЦІІ ЕРА ДЕ СПАІМЪ

афарз дін сине. Галбін ші тремѣржа єші татзсѣ жнаінтєй. „Маї трѣше єл жнкз? Дѣмнезєєл чєрїєлєї прїїмєше латїне сѣфлетѣл мїєѣ! фїєл жмї єсте скзпат. Тата ші фїєл єра жнтр'о старє чє нѣ сз поате скріє кѣ кѣвїнте. Карє н'аѣ фост татз єл жнєш, нїчї нѣ саѣ афлат дє ашї пїєрдє пє єнєл нєскѣт ал сзѣ фїѣ, карє н'аѣ їбїт врєодатз чєвє врєднїк дє їбїрє, ачєлє нѣ поате нїчї кжт маї пѣцїн сз сїмцз жнтр'єн кїп кѣ їнїмїлє ачєстєрє.

Чєрчєтжнєсз рана лѣї вѣвара ла кап, шї афлжнєсз кз нѣ є прїмєждїодєсз, слѣжїторїї касїї сз дєпзртєрз ржмжїнд нѣма вѣвара кѣ татзєсзѣ. „Їбїтє татз жнчєпѣ вѣвара, єѣ ам сз мѣлцзмєск пєнтр'є вїац'є мєа єнєї фєтїцє, карє кѣ асє прїмєждїє“ — „Єѣ ам аѣжїт дєспрє ачєастє вѣвара дє ал мїєѣ! єѣ воїѣ шї сз'ї рзєплзтєск єї, кзчї єї сжнт єѣ дєторїє кѣ адоѣ а мєа вїацз.“ — „Ох татз, о рзєсплзтїрє кѣм сєкєтєшї дѣмнїєтє нѣ єстє нїмїк пєнтр'є фєтїцє ачєастє. Вѣ нѣмаї пєчїѣ пззї тєїна, кзчї вѣкѣрїє жмї спарчє пїєптѣл. Татз ал мїєѣ єѣ пєфтєск сз фїѣ нєрєчїт кѣ джнє.“ „Фїєлє, жнцєлєгѣтє єѣ бїнє?“ Дтє нѣ грєшєшї єѣ їбєск фєрбїнтє пє ачєа фєтїцз кзрїє жї сжнт дєторїє вїацє мєа. — „Єндє'цї ємєлз мїнтєа? спєїмє цєѣ рзєпїт тєатє сїмцїрїлє вѣвара! О пєрсєанз, пє карє тѣ акѣмє оаї вѣзѣт маї жнтжїѣ жн вїацз, акзрїї жнєшїрї афарз дє кѣрєж нѣ їлє кѣноцїї; пє ачєастє? шї ашє дє грєк сз о їбєшїї? Пє тїнє мѣлцзмїрєа дє трачє лє рзтзчїрє!“

„Нѣ оам вѣзѣт єѣ азї маї жнтжїѣ татз ал мїєѣ, шї тєкмє дє ар фї ашє, шї атѣнчї ар трєвї сз о їбєск. Кѣмкз

єѣ ам сз'ї мѣлцзмєск пєнтр'є вїацє мєа, ачєастє нѣ поате сз'мї жмѣлцєскз їбїрєа кзтр'є джнєа, кзчї єа єрє шї маї нєїнтє нємзрїїнїтз.“ Дїчї пєвєстї вѣвара кѣ фєк тєатз жнтжмплєрєа чєа дїн грздїнз прїн карє ш'аѣ фзкѣт єл маї жнтжїѣ кѣноцїнцз кѣ ачєа фєтїцз, кѣм дїн врємєа ачєєа джнєлє нѣ маї поате авєа нїчї о одїхнз, шї кѣм саѣ сфїїт тєтдєаєнє дє аспѣнє тєїнє пєтїмїї сєлє кзтр'є татз сзѣ.

Ачєстє кѣвїнтє алѣї вѣвара кєнїрз жн єрєкїлє татзсѣ прєанєащєптєтє. Кѣ тєатє кз дєкємдєтз сз пзрєа а нѣ фї лѣкр'є грєѣ дє їспрєвїт, тєтѣшї вѣзжнєшї фїєл дє асздєатз нєвѣнїт дє пєтїмз, єрє жнкрєдїнцєт, кз арє жнкз сз сз жѣдєчє фєартє мѣлєт кѣ сїнє жнєш. Ашє джнєлє нѣ зїєз алтз дєкжт: „Бїнє бїнє їбїтѣл мїєѣ вѣвара, мжїнє вєм жєтзрж нєї шї маї дєсзвєршїт жн трєаєа ачєастє. Фїї одїхнїт, рана тє арє трєвїнцз дє одїхнз.“ Дѣнз ачєстє кѣвїнтє лзєз татзл пє фїѣ жн нєодїхнз фєартє мєрє. Джнєз нїчї єл жнєш нѣ єрє кѣ мѣлєт маї лїнїшїт. Кѣвїнтєлє алѣї вѣвара жл дєщєптє дїнтр'єн сємн жн карє вїєа прїє дѣлчє. Джнєлє фїїнд нєгѣцзтєрїѣ, ар фї фєст прєа вѣкѣрєк, кє фїєл сзѣ сз єа жн кзєзтєрїє пє вєгєтє влїсєвєтз фїїкє єнѣї алт нєгѣцзтєрїѣ шї прїєтїн ал сзѣ. Пзрїнцїї дє а-мжнєдєѣ пзрцїлє сз жнвєїєз лє ачєастє, нѣмаї вєгє шї жєтзржрєа алѣї вѣвара сз маї ащєптє.

Пєлжнєз ачєастє фїєл сзѣ нїчї нѣ кѣнощєа пє лєлєрє ачєастє. Нїмє нѣ щїєа чїнє ар фї, дє чє стєрє, чє авєрє, чє нѣмє арє, дїн чє фєлїѣ дє пзрїнцїї є нзєкѣтз? Ачєстє єрє тєт атжтєа пєдєчї жн мїнтєа алѣї, карє сз вєдєд ал прєгзтї, кє сз нѣєз

жнвоіаскз ла пофта фідлї сзш. Днсз тотш ка шн татз жнцелент хотзрж, ка жн дімінеаца шрмзтоаре сз меаргз ла лз-кашл Дашрїї, шнде кшнокжнд маї мшлате стзрї жмпрежшр кш деамзршнтшл, нздзждшїа кз ва скзпа де о асеменеа неодїхнз сш-флетаскз ла каре кззшсз.

Дшпз о ноапте петрекштз фзрз сомн жн рзвзршатшл зїорїлор татзл жшї лзгз ащернштшл жнтржнд жн одаеа лшї вдаврд ка сз кшноаскз де стареа лшї чеа де акшм, пе каре афлжндшл жнкз тот стзпжнїт де вїфороаса патїмз, дшпз пшціне кшвїнте де мжншзере шї нздешде жл лзсз порнїнд кзтрз лзкашл Дашрїї, шнде жнтрекжнд афлз кз джнса петрече ла о вздшвз гш-вернантз Моор. Кш ачешта жнтжлнїндшсз маї жнтжї, лешне кшнокш кшмкз арс сз бор-беаскз кш о фемее преа де треабз. „Вш сжнт негшцзторїшл доїд вшна меа ма-дамз,“ жнчепш джншл „шї вїш сзшї арзт мшлцзшїтз дїн їнїмз кзтрз ачеша че аш скзпат вїаца фїдлїї мїеш. Вреднїшїа каре оаш пшс, мз фаче сз прїбек ла джнса ка ла фїемеа.“

„Всте шї вреднїкз де о асеменеа рзс-павтїре“ лнчепш матрона, шї акшм сз ршпсз гїаца. Бшна ноаштрз вздшвз есте о фемее вштржнз, каре дшпз кшм не есте кшнокшт, тоате ворбек преавшкшрос шї мшлат. Дн пшцінз време шїш чїнстїтшл доїд, ка шї кшм ар фї дшзїт лшкршл жн тот аншл де кжтева орї, кшмкз, арзгзлаша фршмоаса Дашра есте трїмїсз ла джнса дела о прїетїнз кшнокштз дїнтр'о шкоалз де сате, рекомжндатз кш тот деадїншл ка сз о шїе сшвт грїжа са, кшмкз фетїца нш сз департз нїчї одатз де акасз, декжт ншмаї петрекштз де фїїкзса чеа де дої-

спрезече анї пшнз ла бїсерїкз шї кжте о-датз пшнз ла грздіна дїн вечїнзтате. Маї жнколо, кшмкз арзгшца де Дашрз арс шн характер лїнїшїт, сшрїос, даш тотшш нш сшпзршчос, лшкрз фшарте бїне шї фрш-мос кш мзтасз шї кш акшл, чїтеше кжте-одатз шї кжте о карте вшнз, шї кжнд їсз паре кз нш о ашде нїмїнї, кжнтз шї нїше кжнтече десфштзчосаз, каре ле аш фост жнвшцат жн шкоала де фете. Джнса арс шн прїетїн вшн афарз ла царз, де каре шї помешце фшарте адеслорї шї кш фер-бїнцалз мшлатз, ащептжндшл жн тот мї-нштшл, кзчї де кжнд сз афлз еа аїчї, ачеша нш оаш черчетат нїчї одатз. Маї пе шрмз кшштз доїд прїлеш сз жнтребе чїне ар фї пшрїнцїї фетїцей? „Ачеша еш нш о шїш, шї сз паре кз нїчї еа жнсшш нш шїе,“ рзспшнсз ворбїтоареа вштржнз, „жнсз тотшш трекше сз фїензскштз дїн оаменї чїнстїцї, кзчї еа тотдеашна аш фост аша де вшнз шї евлавнїкз. — Іа вешї вїн акасз амжндшз фїїка меа Мїна шї Дашра. О доамне, кшм фшг копїлеле ачеште, ншма де ншлар фї спре стрїкаре.

(Ва шрма.)

Рефлекшїї ашпра Ортографїї Длшї П...

(шрма.)

Грешїтз маї лнколо есте, шї ачеш, кжнд зїче Д. П. кшмкз ферїчїтшл шї де тоатз лашда вшрднїкшл Колоссі, а кш-ршїа зїле спре пагшба неспшсз а лїтератш-рїї ноаштре аш фост преа пшціне, неаш дат шї о кшїе шїенералз спре деашїе-преа кшвїнтелор ршмжнешї дїн чшле лшчї-

неці. — Кѣа ачеста нѣ не есте датъ де ачест вѣрат де ші есте тѣпзрѣтѣ ла лексіконѣла поменѣт. Ваї скрѣсѣ де фѣр. П. Маѣор, ші анкѣ ла анѣла 1819 *) деосекѣ датъ афарѣ сѣпт нѣмеле адеврѣтѣлашѣ сѣш аѣктор, ші аша кѣ 7 анѣ маї кѣрѣна тѣпзрѣтѣ декѣт лексіконѣла. Дар ші адмін-трелеа дѣнтрѣансѣшѣ прѣкѣвѣнтареа лексіко-нѣлашѣ ачелѣа кѣносекѣт есте адеврѣтѣтѣ еї аѣктор. Антрѣ асѣменеа грѣшалѣ кѣзѣ ші Дом. Schuller, ан крѣтѣка лѣмѣїї ромѣ-неці **), кѣнд ан лок де а крѣтѣза лексі-конѣла ші пре йѣторѣїї лѣшѣ, аѣ крѣтѣзат нѣ-маї ортографѣа Пзрѣнтѣлѣшѣ Маѣор.

Грѣшѣтѣ маї пре ѣрмѣ мѣсе вѣде ші ачѣеа, кѣнд зѣче Д. П., кѣ лѣмѣа ромѣ-неаскѣ е стрѣкатѣ — Лѣмѣїле се скѣмѣз адеврѣтат, мѣлат сѣш маї пѣцѣн, аѣпѣз кѣм сѣнт стѣрѣле ампреѣѣр маї мѣлат сѣш маї пѣцѣн сѣлѣтоаре; ші ѣарѣш, аѣпѣз кѣм есте фѣреа норѣдѣлашѣ ші а лѣмѣїї. Ансѣ ка се се стрѣче о лѣмѣз, преа пѣцѣне пѣ-де адем. Лѣмѣа енглѣзеаскѣ есте нѣтѣгѣ-аѣїт ѣна дѣнтрѣ ачѣле. Антрѣансѣ ведем темѣлѣа ші форма немѣцаскѣ, дар матерѣ-лашѣ маї мѣлат стрѣїн. Ансѣ аїчѣ ведем ші прѣчѣнѣле аша де пѣтернѣче, кѣт нѣчѣ пѣтем се ащепѣзм адмінтрѣле. Пре Брѣ-танѣїї чѣї веки іаѣ жѣгѣїт Англо-Саксонѣїї пѣла анѣла 450, ші пре ачѣїа Норманѣїї ла анѣла 1066. Анвѣнгѣторѣїї ші анвѣншѣї се фѣкѣрѣз ѣн неам. Матерѣалѣла лѣмѣїлѣор тѣтѣрѣор норѣаделѣор ачѣсторѣа сѣш цѣнѣт,

ѣарѣ формѣа дѣн лѣмѣа чѣлѣор маї пѣтер-нѣчѣ антрѣїѣ, ші апої а чѣлѣор маї мѣлацѣ ла нѣмѣр, ѣ Англо-Саксонѣлѣор. Лѣмѣа аїча есте ан лок де історѣе, кѣре аша де кѣар грѣѣѣе. — Йѣреа асѣфѣлѣїѣ де антрѣмплѣзрѣї маї кѣ нѣчѣ сѣш вѣзѣт, сѣш де сѣш ші афлат, еде аѣ фѣст ан маї мѣкѣз ма-сѣрѣз; ші дѣн антрѣмплѣзрѣї аша маї мѣчѣ ші скѣмѣзрѣле ан лѣмѣз се антрѣмплѣз маї пѣцѣне. Ын норѣд мѣк, маї вѣртѣс фѣрѣ сѣкѣстенѣїе полѣтѣкѣз, ан мѣжлѣкѣла алтѣї кѣ мѣлат маї марѣ, ашѣ пѣфѣрѣде лѣмѣа ші прѣїмѣѣе пре а ачѣстѣїа. Ан Йрѣеал адем пѣлѣз пре сѣкѣї, пре ромѣнѣїї дѣнтре сѣкѣї, пре ѣнгѣрѣї дѣла вѣїле де аѣр ші дѣн Ха-цѣг. — Ын норѣд маї марѣ, ші кѣре нѣ се амѣстѣкѣз кѣ алтѣла, нѣшѣ пѣрѣсѣѣе лѣмѣа, де ші маї мѣлат сѣш маї пѣцѣн прѣїмѣеѣе дѣн матерѣалѣла алѣор неамѣрѣї, кѣ кѣре аре амѣзрѣтѣшѣре. Де ачѣїа аѣзѣн маї лѣмпѣеде ворѣїнд ла ної пре чѣї че нѣ лѣкѣеск антрѣ ѣнгѣрѣї, сѣш антрѣ ѣнгѣрѣї мѣлацѣї. Кѣ ѣнгѣрѣїї не аместѣкѣзм маї мѣлат ачѣеа есте кѣносекѣт; — ші дѣнтрѣ ачѣеа прѣчѣнѣз нѣсѣ ші сѣмѣте ан лѣмѣз. Варѣ аместѣкарѣеа кѣ сѣсѣї е некѣносекѣтѣз. Ынгѣ-рѣѣе цѣїѣ фѣарѣте мѣлацѣї, сѣсѣѣе маї нѣчѣ ѣн ромѣн. Де ѣнде се кѣноаѣе, пѣнтрѣ че лѣмѣа сѣсѣаскѣз аша де пѣцѣн анфѣлѣкѣ аѣ авѣт ан лѣмѣа ноасѣрѣз. Ачѣеашѣ се поаѣте зѣче де ромѣнѣїї ші дѣн чѣлѣлѣалѣте цѣрѣї.

Ансѣ. кѣ тоаѣте кѣ вѣгѣзм де самѣз ѣнеде антрѣмплѣзрѣї ка ачѣете антрѣ ромѣнѣїї ші лѣмѣа ромѣнеаскѣз, ан парѣте ші прѣсте тот, — лѣмѣа тотѣшѣ нѣ нѣсе поаѣте зѣче стрѣкатѣз. Маї марѣ есте ші маї ан-тѣнѣс неамѣла ромѣнеаскѣ, декѣт сѣла поаѣтѣ анѣїцѣї алтѣла антрѣг, ші лѣмѣа лѣшѣ. Де ші пѣтѣїмѣѣе еа де тоаѣте пѣрѣїле, де кѣ-трѣз ѣнгѣрѣї, сѣрѣї, грѣчѣї ш. а., ансѣ па-

(*) Orthographia romana sive latino-Valachica, una cum clavi, qua penetralia Originationis vocum reserantur. Per P. Major ect. Primum valachico idioma concinnata, deinde in latinum translata. Budae 1819.

(**) I. C. Schulleri, Argumentorum pro latinitate linguae Valachicae, s. Rumunae epicrisis ect. Cibinii, 1831, in 8.

Тіма ачєаста де нічї о парте стрѣвате прєсте тот. Марѣніле сїнгѣре саѣ ѣне ле пжакѣрї нѣмаї пѣтїмєск, дар ініма рѣмжнімії нѣ пѣтїмѣще. Пѣртїчѣлєлє, че пре алокѣрїа се вѣрѣск, шїшї анпжнтѣ рѣдѣчїнѣ, токма дїнтрѣ ачѣка сѣ кѣнок шї се лпѣдѣ де чєлѣлїцї; — шї лїмѣа дѣпѣ тоате скїмосїрїле, че се вѣде а пѣтїмі, рѣмжнє антрєагѣ шї нестрїкатѣ. —

Ка маї бїне сѣ кѣноащєм, де с'аѣ стрїкат, де лїпѣз є сѣ о цїм, кѣм аѣ фост ананте де че с'аѣ стрїкат, ка се о алѣтѣрѣм. Ан лїмѣа грєчакѣз се поате фачє о асѣлїѣ де алѣтѣрєре, ан лїмѣа ромжнєакѣз нѣ се поате. Сѣ пѣнем орї че термін, саѣ дескѣлекарєа колонїїлор ан Дакїа, саѣ єшїрєа де аїча ан мїсіа, саѣ алѣлор орї карє, аѣ шїєє кѣм аѣ ворєїт стрѣмошїї ношїрї атѣнча? Карїї зїк, кѣ аѣ грѣїт латїнѣще, дѣпѣ інскрїпцїїлє, че афлѣм ан пѣмжнтѣл нострѣ аша де нѣмероасє, токма аша мїєє парє а аргѣмєнта прєкѣм ар аргѣмєнта ѣн кѣлѣторїѣ орїєнталїст дѣпѣ анскрїпцїїлє арабїчєшї деспре мошѣїлє шї мормінтєлє тѣрѣлор дїн Царїград, кѣ зїдїторїї лор аѣ фост арабї. — Чѣлє маї вєкї алє ноастрє монѣмєнтє шї кѣнокѣтє, пєнтрѣ лїмѣз, сѣнт кѣрѣїлє чєлє тїпѣрїтє, шї дїнтрѣнєлє деспре партєа ноастрѣ кѣзѣнїєа дєлє Брашов дєлє анѣл 1580. Чєтєаскѣз чїнєвѣ ан єлє, шї вѣзѣ, кѣт нї с'аѣ стрїкат лїмѣа ан вѣѣмє де 258 де анї. Шї десѣмѣвѣ єа нѣмаї аша пре нчєтѣл с'аѣ скїмѣат шї ан чѣлє маї дїнїантє вїакѣрї пѣнѣз ла дескѣлекарєа колонїїлор романє, нѣ шїѣ кѣ че кѣвѣнт дрєпт ар пѣтѣ се зїкѣ чїнєвѣ, кѣ лїмѣа ромжнєакѣз є стрїкатѣ. — Зїкѣ чїнєвѣ, кѣ аѣ фост маї марї тѣрѣѣрѣрїї полїтїчєшї ан вѣмїлє маї дємѣлѣт; дарѣ іо нѣ крєз, шї кѣнѣ

ар фї пѣтѣт фї маї марї, дєкѣт дєлє дескїнарєа Ардєалѣлї дє кѣтрѣ ѣнгарїа пѣнѣз ла анпрєѣнарєа лїї кѣ Австрїа? Дарѣ, нїчї кѣ аѣ пѣтѣт се аїєз ачѣлє маї марє анфлѣкє. Ромжнѣл аѣ фост пѣсторїѣ, шї Ардєалѣлє є плїн дє пѣдѣрї. Анкѣ пѣнѣз асѣзї сѣнт оамєнї ан вїацѣ, карїї аѣ аѣзїт дїн пѣрїнцїї лор патїмі дїн вѣмїлє Тѣтарѣлор, Кѣрѣцїлор шї Лобонцїлор, шї кѣм с' аскѣндєа Сатє антрєцїї прїнкодѣрї нєѣрматє, ѣндє Тѣтарѣл нѣмаї пре ѣрма цѣнкѣлї пѣтєа се дѣкє дє ѣрмѣз дє ом. — Чѣлє маї марє стрїкѣчѣнє, че се поате афлє, нєаѣ прїчїнѣїто лїмѣа словєнєакѣз, нєгрєшїт нѣмаї дєлє вєакѣл ал IX. чєл маї мѣлѣт, дєкѣнд адєкѣз, анпрєѣнѣз кѣ прєоцїї дє нєамѣлє словєнєск аѣ антрѣт ан вїєкрєчїлє ромжнїлор, шї дѣпѣ ачѣка шї ан дїванѣрїлє Прїнцїлор Молдовїї шї а Цѣрїї ромжнєшї. Ансѣ стрїкѣчѣнєа ачєаста, дє се поате пє дрєпт нѣмі стрїкѣчѣнє, нїчї єстє аша дє марє, прєкѣм ашї анкїнѣѣще поате чїнєвѣ, нїчї дє а нѣ се пѣтѣ андрєптѣ. Вѣ маї мѣлѣт аѣ рѣмѣс ан кѣрѣїлє вїєрїчєшї, ан Хрїсоабє шї антр'алтє скрїєорї; єар ан лїмѣа нородѣлїї прєа пѣцїн аѣ стрѣѣтѣт, шї пѣцїнє кѣвїнтє, саѣ формє с'аѣд ан гѣра лїї, карє се фїє кѣрат словєнєшї, кѣ а дєвѣрат нѣ маї мѣлѣтє дєкѣт дїнтр'алтє лїмѣї. Дар се фїє шї маї мѣлѣтє шї маї лѣцїтє, анкѣ н'ар фї марє мїнѣнє. Кѣчї кѣрѣїлє вїєрїчєшї ачѣлєшї сѣнт прєтѣтїндїнєа ан тоате провїнцїїлє. ла ѣнїцї, саѣ нєѣнїцї, фѣрѣз алѣѣрє. Шї апої ан вѣмїлє маї вєкї Прєоцїї, Даскѣлїї шї Граматїчїї, саѣ ансѣшї дє нєам словєнєск, саѣ анвѣцїцї кѣ лїмѣа словєнєакѣз, прєкарєа о сокотєа шї маї сѣѣнтѣ, шї фѣлошї кѣ анвѣцїцѣтѣра лор, кѣм сѣнт асѣ-

ФЕЛІЇ ДЕ ОАМЕНІ ПРЕТЪТИНДИНЕА ШІ ТОТДЕА-
 ЗНА, МЕСТЕКА ШІ АКОЛО КЪВІНТЕ ШІ ФРАСЪРІ
 ДІН ЛІМБА АЧЪА, ЗНАДЕ НЪ ЕРА ДЕ ЛІПЪЗ.
 АН БОГДА ПРОСТА, БЛАГОСЛОВЕ-
 НІЕ, ГЛАС ЧОТВЕРТІ, КОНЕЦ, СЛАВЪ,
 МІЛОСТІЮ БОЖІЮ Ш. А. СОКОТЕА КЪ
 МАЇ МЪЛЪТЪ АНЦЕЛЕПЧЪНЕ ШІ СФІНЦЕНІЕ ЗАЧЕ,
 ДЕКЪТ АН ЛІМБА ПРОАСТЪ, КЪМ НЪМЪКЪ ЄІ
 АТЪНЧІ ЛІМБА РОМЖНЕАСКЪ, АН ДЪМНЕ-
 ЗЕЪ ПРІМЕАСКЪ, БІНЕКЪВЖНТАРЕ,
 КАПЕТ, МЪРІРЕ Ш. А., ТОКМА КА ШІ АН
 ЗІЛЕЛЕ НОАСТРЕ АН Λοιπὸν, àdieu, alázatos
 szolgája ect. — НЕ'НДОІТ ЄСТЕ, КЪ РОМЖ-
 НІІ ТОТДЕАЗНА АЪ АВЪТ, ШІ АЪ ПЛЕКАРЕ, КЪТ
 СЕ МАЇ НЕТІЗЕСКЪ ЗН ПІК, НЪМАЇ ДЕ КЪТ А
 РЪВНІ ОБІЧЕЪРІЛЕ АЛТОРА САЪ ОАМЕНІ САЪ
 НЕАМЪРІ, БЪНЕ САЪ РЪЛЕ, АНЦЕЛЪПТЕ САЪ
 НЕ'НЦЕЛЪПТЕ, НЪІ АНТРЕВАРЕ. АН АРДЕАЛ,
 КЪТ АНВАЦЪ ПЪЦІНЕА ШІ ПОАТЕ АНКЪПЪКЪ
 БАТЪР ЗН ЧОРСОІЪ ДЕ ТІСТ ДЕ КЪРТЕ, АН-
 ДАТЪ НЪМАЇ ЦІЕ РОМЖНЕШЕ. АН ЦАРА РО-
 МЖНЕАСКЪ, ПЪНЪЗ ЕРА ТОНЪА ЖЪПЖНІЛОР
 ГРЕЧІ ДЕ МОДЪ, НЪМАЇ АЪЗЕАІ ЗІКЪНДЪСЕ
 ВІЦЕА ЧІ ТОТ ВІДЕА. АКЪМА АНЧЕПЪРЪМ
 ДЕ АМЖНДОАЗ ПЪРЦІЛЕ А НЕ МАЇ ФІ РЪШІНЕ
 ДЕ МЪІМЪЦІЕА АЧЪЕА ВРЪДНІКЪ ДЕ РЖС,
 ШІ Є НЪДЪЖДЕ КЪ НЕ ВОМ КЪНОАЦІЕ
 МІШЕЛІЕА. ЛІМБА АНКЪ НЪМАЇ БІНЕ
 ПОАТЕ СЕ АЦЪПТЕ. АНТЖІЪ КАМ
 КЪ ГРЕЪ ШІ ПЕ АНЧЕТ, ДАРЪ ПЕ РЖНД,
 ПЕ РЖНД ТОТ ВОМ ПЪШІ, КЪ БЕАКЪА
 НОСТРЪ Є БЕАКЪА АЪМІНЪРІІ, ШІ ТРЕВЪЕ
 АЪМІНА СЕ АНВІНЪЗ ПРЕ АНТЪНЪКРЕК.

ДЪПЪЗ АЧЪСТЕ ЄСТЕ ВРЕМЕА СЕ
 АНЧЪПЕМ А КЪВЖНТА ШІ ДЕСПРЕ
 АНЕСШІ ПРОІЕКТАЛ ДЕ ОРТОГРАФІЕ
 А Д. П. — ПРІНЦІПІА ЄІ ЄСТЕ
 ФРЪМОС ШІ ВРЪДНІКЪ ДЕ
 ЗЪМАРЕ ФОАРТЕ. ДРЕПТ
 ЄСТЕ, КА ФІЕЦЕКАРЕ СЪНЕТ
 СЕШІ АЙБЪ СЕМНЪА СЕЪ
 НІСКІМБАТ ШІ НЕМІШКАТ,
 КА ОРІ КЖНД ПРЕ АЧЕСТА
 БЕДЕМ, ТОТ АЧЕЛАЦІ СЪ-
 НЕТ ДЕ АЛ РЪСПЪНДЕ СЕ
 НЕ ВІЕ АМІНТЕ. АН-

ТРЪ АЧЕСТА АФЛЪ ШІ ІО
 ФІЛОСОФІЕ САЪ ЛОГІКЪ.
 — АНКЪ ДІН АЧЕСТ ПРІНЦІПІЪ
 МЪЛТЕ НЪ ЗЪМЪКЪЗЪ, ЧЕ
 АЪ ПРОІЕКТАТ Д. П. ШІ
 АША ПРЕКЪМ ШІ Л'АЪ
 ПРОПЪС, АША Л'АЪ ШІ
 АЪПЪДАТ, ПРЕКЪМ ШІ
 АЛТЕ МАЇ МЪЛТЕ АНКОН-
 СЕКВЕНЦІІ СЕ АФЛЪ АН
 АРТІКОЛЪА Д. САЛЕ,
 КАРЕ НЪ СЕ ПОТ НЪРЪВІ
 КЪ ЛЕЦІЛЕ ФІЛОСОФІЕІ.

(Ва Зрма.)

В А Р І В Т Ъ Ц І.

„КЪЦІ НЕБЪНІ СЪНТ ЖН
 БАГДАА?“ ЖНТРЕВЪЗ
 КАЛІФЪА АРОН ВРЕХІА
 ПЕ НЕБЪНЪА СЪЪ ДЕ
 КЪРТЕ: „ТЪ ТРЕВЪЕ
 СЪ КЪНОЦІ ФОАРТЕ БІНЕ
 ПЕ ЧЕІ ДЕ О МІНТЕ КЪ
 ТІНЕ. ПОФТЕСКЪ СЪ
 'МІ ФАЧІ ЗН КАТАЛОГ
 ДЕ СЪВЪРШІТ ПЕНТРЪ
 ТОЦІ НЕБЪНІІ.“ ЗН
 АСТФЕЛІЪ ДЕ КАТАЛОГ
 АР ФІ ПРЕА АЪНГ,
 РЪСПЪНЕСЪ НЕБЪНЪА
 БАХАЛОЪА: ДОМНІАТА
 ЦІІ, КЪ ЄЪ СЪНТ ЗН
 ВРЪШМАШ НЕ'МПЪКАТ
 ДЕ АЪКРЪ ЖНТІНС ШІ
 ОВОСІТОРІЪ. МАЇ БЪКЪРОС
 ВОІЪ ФАЧЕ ЗН КАТАЛОГ
 ДЕ ЖНЦЕЛЕПЦІ. АЧЕЛА
 ВА ФІ КЪ МЪЛТ МАЇ
 СКЪРТ, ШІ КЪНОСКЖНД
 НЪМЪРЪА ЖНЦЕЛЕПЦІЛОР,
 ЛЕСНЕ СЪ ВА КЪНОАЦІЕ
 АЛ НЕБЪНІЛОР.

НЪ ДЕ МЪЛТ ЗН РОМАН
 ТІНЪР АНЪМЕ ЧЕСАР,
 АЪЗ ЖН КЪСЪТОРІЕ ПЕ
 О ДАМЪЗ КЪ НЪМЕЛЕ
 РОМА, КАРЕ ЕРА КЪНОС-
 КЪТЪ ДЕ ФЕМЕЕ КОКЕТЪ
 (КАРЕ ЖНТРЕВЪЗІНЦЕАЪЗЪ
 ТОАТЕ МІЖЛОАЧЕЛЕ
 КА СЪ ПЛАКЪ). — ЖН
 СЕАРА ДЕ НЪНТЪ СЪ
 АПРОПІЕ ЗН КАП ІСТЕЦ
 ДЕ ША ОДЪІІ ПЪРЕКІІ
 ДЕ НОЪ КЪНЪНАТЕ,
 ШІ СКРІСЪ ДЕ АСЪПРА
 КЪВІНТЕЛЕ АЧЕСТЕ.
 Cave Caesar, ne Roma tua
 fiat Respublica.“

АЪДОВІК АЛ 15-ЛЕА
 ВРАІЪА ЧЕРЧЕТЪ КЪ
 ЗН ПРІЛЕЖ КАНЦЕЛАРІІЛЕ
 ДЕ РЪСКОІЪ. ЖНТРЕВЪЗ
 ЖН КАНЦЕЛАРІА ДАЪІ
 ДІЪ БО А ВЪЗЪ

ніще окіларі арґнкації пе масъ, жи аґнкъ зикґнд: Коїѣ сз'ї черчетез, де сґнт аша де вґні ка аї меї кѣ карії мз слажеск." Прівіреа лґї чеа дін тѣѣ аѣ кззѣт асґпра ґнеї хґртїї, каре нѣ ера пзсз аша де 'ндзмжнз фзрз скопос, кзчї еа кѣпрїндеа ніще лаѣде пліне де лїнгґшірї асґпра Монархґлґї шї а Міністрілор лґї. Країѣл арґнкъ окіларїї кѣ іѣцалз ла опарте. Ачеїї окіларї нѣ сґнт вґні ка шї аї меї, еї аратз лґкрґріле преа де тот марї.

— Ын ом кзрѣїа жи пазчеа лґмеа преа мѣлт, зґчеа болнав жн пат. Ынѣл дін прїетїнїї лґї венї ла джнѣл сз'л черчетезе, шї пе кґнд ера сз інтре жн касз веде ешїнда пе прїетїна болнавѣлґї дела джнѣл. — „Кѣм те афлї прїетїне?" Маї бїне акѣма, кзчї фрїгґріле м'аѣ лзсат, рзспґнѣсз болнавѣл. Токма ле вззѣѣ ешїнда дела Домнїата, зїсз прїетїнѣл.

Тот маї бїне, тот маї бїне!

Ын нобїл дін ѣ. кзлзторїнда жн Італїа, фѣ жнтрекат де жнвзцатѣл Т. деспре стареа шїїнцелор шї а мзестріїлор фрґмоде дін патрїа са, прекѣм шї де нѣмеле челор маї прокопсіці взрѣації аї націїї сале. Кѣ ачєаста нѣ почїѣ сз'ці слагзреск рзспґнѣсз Нобїаѣл; кзчї ла ної нѣ сѣфере тонѣл чєл вґн, ка сз інтре артішї шї жнвзцації жн а дѣнзрїле нобїлїлор. Жнвзцатѣл Італїан зжмбї ла ачєаста. Жнтрѣ адевр ачєеа есте о прежѣдекатз фоарте маре шї вґеднїкз де хѣлз, зїсз Нобїаѣл дєсвіно-

взцїндѣсз — кѣмкз ла ної жнвзцації аша де пзцін сґнт сокотїці, еѣ жнѣмї дєстѣл м'ам лѣптат жмпротїва ачєстїї пзрерї стрїкзчюасе; кзчї жнаїнтеа меа де кґнд м'ам поменїт, тот жнтр'ѣн кїп аѣ фост прецѣїт омѣл жнвзцат кѣт шї чєл не лнвзцат, нїчї н'ам авѣт прїчїнз де а фї вреодатз маї стрїєн де кзтрѣ чєї жнвзцації, ка де кзтрѣ алції.

* * *

Дєсвіновзціреа де мїнте ачєрз. Калїфѣл Хєрїаѣѣ гроаза шї сплїма попоарелор шїєшї сѣнѣсе пєнтрѣ крѣзїмїле салє, кзлзторєа жн жмпзрхїа са сїнгґр непетрєкѣт де нїме, шї фзрз сз аївз вґєн семн дін каре сз полтз фї кѣнскѣт. Одїнїорз жнѣжлнї пе ґн Араб дін нѣстїє шї жл жнґрєвз: „Прїетїне, аш вґєа сз шїѣ дела тїне, чє ом есте Хєрїаѣѣ, дєспре каре ворєеск оамєнїї атѣтеа? — Хєрїаѣѣ рзспґнѣсз Арабѣл нѣ есте омѣ чї е ґн монстрѣ (мірззжнїє) — „Чє поці тѣ зїчє дєспре ел?" — О мѣлцїме де фзрз дєлєцї — „Нѣ л'аї вззѣт тѣ вреодатз?" — Нѣ — „Бї бїне! рїдїкзці окїї шї прївєше, ачєла кѣ каре ворєєцї есте ел жнѣш." Арабѣл фзрз сз вздєлєкз кѣт де пзцінз ззпзчїре саѣ жнфїораре, жнфїгґнд жн фаца лґї окї статорнїчї шї сѣмєцїї, зїсз: „Дар тѣ шїї чїне сґнт еѣ? — Ба нѣ. — Бѣ сґнт дін фамїліа лґї Зокар, акзрѣт тоате рзмзшїцѣлє аѣ о зї лн каре нєвґнєск одатз пе тот анѣл; зїоа меа есте асззї. — Хєрїаѣѣ зжмбї асґпра ґнеї дєсвіновзцірї аша де інѣнїоасе.